

Andrzej Wróblewski

NOWY NUMER „PRZEGLĄDU ARTYSTYCZNEGO”

„Echo Tygodnia“, 1950, nr 14, s. 6

W księgarniach ukazał się już nowy numer „Przeglądu Artystycznego”, pisma poświęconego sprawom plastyki. Wychodzi ono teraz pod nową redakcją, zapewniającą pismu odpowiedni poziom ideologiczny. Zmieniła się też szata graficzna. Numer powiększył swoją objętość (48 stron) oraz ilość i jakość ilustracji (przeszło 70 reprodukcji jednobarwnych i dwie wkładki kolorowe. Cena 300 zł.

Wstępem do numeru – i wytycznymi dla „Przeglądu Artystycznego” w ogóle – są fragmenty przemówienia Prezydenta Bolesława Bieruta na otwarciu radiostacji we Wrocławiu (16 XI 1947). Oto niektóre z nich: „Wolny od przesądów działacz naukowy, twórca czy wychowawca, musi zdać sobie przede wszystkim sprawę, że podstawowym źródłem jego twórczości jest ciężka praca robotnika i chłopa, codzienny mozolny wysiłek ludu pracującego, który go żywi i karmi, wobec którego jest on moralnie zobowiązany. Obowiązkiem twórcy, kształtującego duchową dziedzinę życia narodu jest wczuć się w tętno pracy mas ludowych, w ich tęsknotę i potrzeby, z ich wzruszeń i przeżyć czerpać natchnienie twórcze do własnego wysiłku, którego celem głównym i podstawowym winno być podniesienie i uszlachetnienie poziomu życia tych mas”. „Czynna, twarda i głęboko etyczna postawa duchowa, wysoko uspołeczniony i ofiarny patriotyzm – oto te cechy psychiczne, które kształtują się pod wpływem pracy i bytu mas ludowych. Do tych więc cech i budzących się pod ich wpływem podświadomych potrzeb kulturalnych winni nawiązywać twórcy i wychowawcy, pionierzy i działacze oświatowi, artyści, kulturalni”.

Słowa Prezydenta Bolesława Bieruta uzupełnia wypowiedź min. Stefana Dybowskiego, w której życzy on nowemu „Przeglądowi Artystycznemu” owocnej walki o realizm socjalistyczny w sztuce.

Artykuły zamieszczone w omawianym numerze wprowadzają nas od razu w najistotniejsze zagadnienia dzisiejszej plastyki. Min[ister Włodzimierz] Sokorski w *Kryteriach realizmu socjalistycznego* charakteryzuje pierwszą *Ogólnopolską Wystawę Plastyki* w Warszawie (która otwarta została 20 marca)¹, jako świadectwo walki naszych artystów z formalizmem i natu-

¹ *Ogólnopolska Wystawa Plastyki*, 20 marca – 7 maja 1950, Muzeum Narodowe, Warszawa, komisarz: Stanisław Teisseyre. Spośród ok. 3 000 dzieł zgłoszonych do pokazu komisja kwalifikacyjna wybrała 628 prac z zakresu malarstwa, rzeźby, grafiki, rysunku i metaloplastyki. W wystawie wzięło udział 396 artystów (przyp. red.).

ralizmem, i tłumaczy rozkładowe działanie tych kierunków ich rolą w utrzymywaniu społeczeństwa kapitalistycznego. Żywą ilustracją artykułu jest szereg reprodukowanych prac ze wspomnianej wystawy.

Prof. [Juliusz] Starzyński pisze o Aleksandrze Gierymskim jako jednym z najwybitniejszych polskich realistów. O wielkim realisme rosyjskim, [Ilji] Riepinie, pisze Helena Krajewska, analizując jego znany obraz *Areszt propagandzisty* z roku 1878.

Dużo miejsca poświęcono sztuce biorącej bezpośrednio udział w walce o wyzwolenie narodowe i sprawiedliwość społeczną: pisze się więc o Hipolicie [in. Henryku] Dębickim [(1830–1906)], który drogą satyry politycznej walczył u schyłku XIX wieku z reakcyjnymi rządami Europy; pisze się dalej o Williamie Gropperze [(1897–1977)], współczesnym satyryku amerykańskim, demaskującym zakłamanie ludzi, rządzących dzisiaj jego ojczyznę; o grafikach meksykańskich, których rewolucyjna sztuka pomagała i pomaga narodowi meksykańskiemu w walce z politycznymi wpływami Stanów Zjednoczonych; nie pominięto wreszcie i Francji, w której stale rosnąca grupa malarzy-komunistów, z André Fougeronem [(1913–1998)] i Borysem Taslitsky'm [(1911–2005)] na czele, stawia opór reakcyjnej działalności rządu i popieranym przez niego modernistów.

Materiał omawianego numeru zawiera tłumaczenia z rosyjskiego: wypowiedź współczesnego znanego malarza radzieckiego Konstantego Juona [(1875–1958)] o realizmie socjalistycznym, oraz omówienie ostatniej *Wszechzwiązkowej Wystawy Plastyki* w Moskwie (1949).

Całość uzupełnia charakterystyka naszego szkolnictwa artystycznego na podstawie Festiwalu poznańskiego², wypowiedź laika na temat angielskiej publikacji o plakacie oraz kronika krajowa i zagraniczna.

² Mowa o Międzyszkolnych Popisach Państwowych Wyższych Szkół Artystycznych (MPPWSA) w Poznaniu, które odbywały się w dniach 23–30 października 1949 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich oraz w Teatrze Polskim i Teatrze Nowym, Operze Poznańskiej, na Uniwersytecie Poznańskim, w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych i Muzeum Wielkopolskim (przyp. red.).

